

O Putickovi nagradi

Povzeto po razpisni dokumentaciji

Viljem Putick (1856–1929), rojen v vasi Popuvki na Moravskem, je bil eden od pionirjev sistematičnega raziskovanja in dokumentiranja kraškega podzemlja pri nas. Bil je med pobudniki za ustanovitev Društva za raziskovanje jam v Ljubljani, ustanovljenega leta 1910. Leta 2005 je Društvo za raziskovanje jam Ljubljana ob svoji 95-letnici prvič razpisalo natečaj in podelilo nagrado Viljema Puticka za najboljši jamarski raziskovalni dosežek leta. Nagrada je v tem času postala tradicionalna, letošnja podelitev je bila namreč že dvajseta po vrsti.

Podelitev poteka sredi marca, nagrada se podeljuje za preteklo leto. Prijave lahko

oddajo društva, druge pravne osebe ali raziskovalne skupine fizičnih oseb. Društvo za raziskovanje jam Ljubljana kot pobudnik nagrade od drugega razpisa dalje zanj ne kandidira.

Za jamarski dosežek šteje raziskovanje nove jame ali pomembno odkritje novih delov že znane jame, ki ima vhod na ozemlju Republike Slovenije. Kandidati lahko prijavijo jamarske dosežke, ki so jih dosegli v preteklem koledarskem letu. Raziskave morajo potekati ob upoštevanju ustrezne zakonodaje in spoštovanju pravil jamam prijaznega raziskovanja. Kandidati morajo ob prijavi priložiti tudi opis in dokumentacijo jamarskega dosežka.

Izbor najboljšega jamarskega dosežka nato opravi petčlanska komisija ob upoštevanju kvantitativnih podatkov, kot sta dolžina in globina novoodkritih delov, ter subjektivnih meril, kot so kakovost dokumentacije, zahtevnost jame in vložen trud.

Glavni pokrovitelj nagrade je podjetje TREKING-ŠPORT d.o.o. z blagovnimi znamkama Petzl in Tendon. Nagradni sklad običajno znaša 1000 EUR, prejemnik nagrade pa prejme tudi kipec, ki ga vsako leto izdela Nataša Prestor. Sponzorka sredstva sta v zadnjih desetih letih podeljevanja nagrade prispevali tudi podjetji Kibuba d.o.o. in Iglu šport d.o.o. ■

Viljem Putick

TREKING-ŠPORT d.o.o.

Nagovor urednika

Besedilo: Jure Bevc

Dobrodošli v Jubilejnem Glasu podzemlja 2025. V Društvu za raziskovanje jam Ljubljana se radi zgledujemo po naših prednikih in tako je bilo tudi ob snovanju te revije. Ob desetletnici Nagrade Viljema Puticka za najboljši jamarski dosežek (krajše: Putickove nagrade) je izšel Jubilejni Glas podzemlja 2015, v katerem so bili povzeti vsi do takrat prijavljeni dosežki. Namen izdaje, ki jo držite v rokah, je podoben.

Seveda ni šlo brez zapletov. Najprej smo kar nekaj časa iskali zgodovinsko gradivo v elektronski obliki, ko smo ga našli, pa se je količina prostega časa, ki smo ga lahko v uredništvu namenili reviji, iz takšnih in drugačnih razlogov dramatično skrčila. Tako je vse skupaj skoraj padlo v vodo, a smo na koncu vendarle stisnili zobe in revijo spravili v tisk še pred koncem leta 2025, s tričetrletno zamudo.

Številka je sestavljena iz treh sklopov. V uvodnem povemo nekaj o nagradi bolj na splošno, jedro revije pa tvorijo prispevki o prijavljenih jamah, razvrščeni v poglavja po letih. Pri vsakem prispevku smo zraven dali načrt v čim večjem formatu.

Vsako leto ima svojo naslovnico, na kateri so naštete vse prijave. Zmagovalna prijava je zapisana s krepkimi črkami (če je bilo zmagovalnih prijav več, so s

krepkimi črkami zapisane vse take).

Znotraj posameznega leta so prijave razvrščene bolj ali manj naključno. Ob vsakem naslovu prijave je zraven okvirček z osnovnimi informacijami o jami iz državnega katastra, natančnejše tabele, izdane v začetku naslednjega leta, in za primerjavo še najbolj sveži podatki iz marca 2025. Nekatere dolžine in globine se morda ne ujemajo s spremljajočim tekstom – včasih se pri oddaji gradiva zaplete in je zadeva v Kataster oddana šele kasneje. Nekateri podatki se lahko na prvi pogled zdijo napačni. Včasih se pač uradna dolžina ali globina kakšne jame iz različnih razlogov lahko tudi zmanjša.

Prispevke so večinoma pisali posamezniki, vendar za prijavami stoji veliko ljudi, včasih iz različnih društev. Načrti so ohranjeni v izvirnih oblikah, saj smo tudi (ali pa predvsem) pri našem društvu občutljivi na to, če kdo kaj samovoljno spreminja. Edine spremembe so premiki delov načrtov zaradi same postavitve ter povečava velikosti črk, kjer je bilo to mogoče in potrebno.

Razpisna dokumentacija za Putickovo nagrado žal ne določa števila znakov opisa dosežka. Tako so nekateri teksti zelo kratki, spet druge smo bili primorani skrajšati. Celotne zapise in vse priloge lahko najdete

pri šerifu Putickove nagrade, Vidu Nagliču.

V zadnjem sklopu revije so predstavljene raziskave Društva za raziskovanje jam Ljubljana v teh desetih letih. Kot organizator nagrade smo se po prvi izvedbi samoizključili – samonagrajevanje ne bi bilo ne etično ne higiensko – smo pa na vsaki podelitvi v obliki krajšega predavanja predstavili tudi svoje raziskave v preteklem letu. Te dosežke in še nekaj drugih lahko zbrane najdete na zadnjih straneh.

Pri snovanju revije, zbiranju gradiva, teženju avtorjem in uredniku ter lekturi so sodelovali Vid Naglič, Špela Di Batista Borko, Matic Di Batista, Peter Mašič, Anže Tesovnik, Jakob Dorn, Bor Grošelj Simić in Lorena Vovk, za kar se jim iz srca zahvaljujem. Brez njih revije ne bi bilo, jaz pa bi imel kak siv las manj.

Prav tako revije ne bi bilo brez vseh, ki pošiljate material, komisije in seveda glavnega pokrovitelja nagrade, podjetja TREKING-ŠPORT d.o.o.

V duhu zdrave tekmovalnosti vsem sodelujočim društvom in posameznikom želim plodnih prihodnjih deset let. Prijavljajte svoje dosežke, predvsem pa pridno in sproti dokumentirajte, kar ste odkrili. Brez tega bo vse skupaj čez generacijo ali dve pozabljeno, vsi pa vemo, da so jame skoraj večne. ■

Glavni sponzor Nagrade Viljema Puticka za najboljši jamarski dosežek

TREKING-ŠPORT d.o.o.

z blagovnimi znamkama

Beseda organizatorja Putickove nagrade

Besedilo: Vid Naglič

Letos je drugo leto, odkar sem od Tea prevzel organizacijo podelitve nagrade. Vesel sem, da sem imel pred jubilejno, dvajseto obletnico vsaj eno sezono vaje, saj je prišla zelo prav. Morda se na prvi pogled ne zdi tako, vendar je celoten dogodek velik organizacijski zalogaj. Začne se takoj po podelitvi prejšnje nagrade – s spremljanjem jamarških odkritij na področju Slovenije. Odkritja se dogajajo, vendar se društva oziroma posamezniki velikokrat ne odločajo za prijavo. Če se ustavimo že kar pri tem: zakaj ne? Misim da je razlogov več, a bom tukaj izpostavil samo dva, z enim okrivil prijavitelje, z drugim vrnil žogico na našo stran. Prijava je zastavljena na način, da zahteva nekaj truda. Tega si ljudje ne vzamejo. Saj razumem da marsikdo ni pri jamarjih zato, ker je pisateljsko navdahnjen, pa bi kljub temu lahko zbral tistih nekaj dokumentov in načrtov. Osnova naše dejavnosti je ravno popisovanje

naravnih vrednot, oddaja zapisnikov in risanje načrtov in to počnemo sproti, kajne? Morda pa smo si mi, organizatorji, zamislili nemogoče pogoje. Predvsem manjša društva v enem letu težko dosežejo velika odkritja, ki bi bila plod le enega leta raziskav. Morda potrebujemo več kategorij prijav: najboljša čurka in najboljša tisočmetrca. Ali regijsko: naj jama severno in južno od idrijskega preloma. Čas za razmislek o teh rečeh je danes.

Prijavam sledi predstavitev prispelih vlog komisiji in sestanek ob pivu. Takrat že vemo, kdo bo marca prejel nagrado našega zvestega sponzorja, vendar ta ostane skrivnost do razglasitve. Tako ostane le še najlepši del procesije – podelitev. Kje in kdaj, kaj bomo jedli, pili, kdo bo kaj povedal, nagovor predsednika, predstavitev sodelujočih, kipec v roki, tišina ... »Dobitnik nagrade za najboljši dosežek v slovenskem jamarstvu preteklega leta je ...«

Na koncu se vse sestavi v celoto. Letos, ob dvajseti obletnici, je bilo res nekaj posebnega. Hvala vsem preteklim organizatorjem nagrade, hvala sponzorjem, Nataši za kipce, vsem sodelujočim DZRJL-jevcem, predvsem pa hvala društvom za kakovostne prijave in številčno udeležbo na dogodku – bilo nas je preko osemdeset! Jamarstvo smo ljudje in skupaj soustvarjamo našo prihodnost. Vesel sem, da ta nagrada združuje. Moja največja želja za naprej pa je, da bi društva v njej še v večji meri videla priložnost pokazati, kaj imajo. Enaindvajseta je lahko drugačna, vendar ostajamo zvesti svojim osnovnim načelom in kriterijem: pomembnosti odkritja, globini, dolžini in zahtevnosti, vloženemu trudu, jamam prijaznemu raziskovanju in kakovosti dokumentacije. Na nove čurke, globinske metre, potopljene rove, mean-dre, blato in še kaj! Se vidimo prihodnje leto. ■

Vsi dosedanja organizatorji Nagrade:
Teo Delić, Bojana Fajdiga,
Vid Naglič, Gregor Pintar.
Foto: Jakob Majdič

Komisija za podeljevanje Putickove nagrade

Besedilo: Vid Naglič in člani komisije

Komisija za Putickovo nagrado je petčlanska, sestavljajo jo prostovoljni in neodvisni člani. K sodelovanju jih praviloma povabi dosedanja komisija ali posamezni člani, kadar se pojavi potreba po okrepitevi ali zamenjavi. Pri izbiri novih članov se upošteva poznavanje tematik, povezanih z jamarstvom, pripravljenost za aktivno sodelovanje, večgeneracijsko sestavo ter skrb, da komisija deluje uravnoteženo, pregledno in nepristransko. Mandati niso strogo omejeni; člani ostajajo v komisiji, dokler to želijo in zmorejo oziroma dokler zaradi praktičnih, etičnih ali drugih razlogov ne predlagajo spremembe v sestavi. Komisija pri svojem delu natančno sledi merilom, ki so jasno določena v razpisu. Jamarske dosežke ocenjuje glede na njihovo pomembnost v slovenskem in mednarodnem prostoru, dolžino, globino in zahtevnost odkrite jame ali njenih delov, vložen trud, upoštevanje pravil jamam prijaznega raziskovanja ter kakovost predložene dokumentacije. Na podlagi teh meril komisija vsako leto izbere najbolj izstopajoč jamarški dosežek in določi prejemnika nagrade.

Sledijo komentarji nekdanjih in trenutnih članov komisije.

Bojan Otoničar, Inštitut za raziskovanje krasa ZRC SAZU. Član Komisije od leta 2005 do danes.

Vsakoletna nagrada za najpomembnejši jamarški dosežek v Sloveniji ima pomembno vlogo pri spodbujanju in prepoznavanju izjemnega dela jamarjev. Čeprav bi lahko bil glede na obseg raziskav odziv pri prijavah večji, nagrada predstavlja dragoceno pobudo, saj povezuje in aktivira različne jamarške klube ter spodbuja izmenjavo izkušenj in sodelovanje. Podelitev nagrade je tudi prijeten družaben dogodek, ki krepi medsebojno sodelovanje in prispeva k živahnejši jamarški skupnosti. Hkrati bi lahko bil dogodek še nekoliko bolj promoviran v javnosti kot priložnost za širšo popularizacijo jamarstva, pri čemer bi lahko svojo vlogo odigrala tudi Jamarska zveza Slovenije, še posebej, ker

sama ne organizira podobne nagrade.

Mihael Rukše, Jamarski klub Novo mesto. Član Komisije od leta 2005 do danes

Od začetkov do danes sem v komisiji, vsako leto. Vsak prispevek je nekaj izjemnega, zgodba jamarjev, ki raziskujejo, odkrivajo, dokumentirajo in ves čas rastejo v kvaliteti oddanih prispevkov za nagrado. Da se seznamim s temi izjemnimi dosežki jamarstva, je privilegij, ki ga imam kot član komisije. Vsi v komisiji si želimo še več dokumentiranih raziskovanj, ta dokumentirana raziskovanja podzemnega krasa povečajo prepoznavnost jamarstva v Sloveniji in širše. Nagradenec izstopa, je vrhunec, naj dosežek oddanih prispevkov o raziskovanju, ki je bilo izvedeno v preteklem letu. Vsakič smo prijetno presenečeni, koliko in kaj vse se da raziskati v obdobju enega leta. Gre za raziskave, dokumentiranje, ki ga opravi manjša skupina radovednih, zagnanih raziskovalcev podzemnega sveta. Oni so pravi junaki, zgled, motivatorji dosežkov v raziskovanju. Da se na nek način počasti to raziskovanje, je tu Putickova nagrada, ki nagradi te dosežke jamark in jamarjev. Da je nagrada poleg skulpture zanimiva, vsa leta skrbi Grega Pintar prek svoje trgovine TREKING - ŠPORT.

Zahvaljujem se vsem članom komisije, s katerimi skupaj prebiramo in ocenjujemo izjemne jamarške dosežke. Zahvala gre tudi jamarkam in jamarjem, ki raziskujejo ter dokumentirajo nekaj tako izjemnega in lepega.

Franci Gabrovšek, Društvo za raziskovanje jam Ljubljana in Inštitut za raziskovanje krasa ZRC SAZU. Član Komisije od leta 2005 do danes.

Najprej šok: dvajset let sem starejši odkar je padla ideja o vsakoletni nagradi za jamarške dosežke. Nisem prepričan, ali sem od začetka član komisije, a sem v njej že dolgo.

Jamarstvo je dejavnost, ki poteka daleč od oči javnosti. Tega ne počnemo zaradi

medalj, vsehkov, pohval ali sledilcev, ampak zato, ker nas veseli. Seveda nismo menili, ki jih napolnjuje veselje, Jaz in jame, zato nam dobro dene, če okolica prepozna naše dosežke. Naj prvi vrže kamen tisti, ki mu ne!

Tudi zato obstaja Putickova nagrada, s poudarkom na »tudi«. Njena pomembnejša vloga pa je spodbujanje jamarjev, da ovrednotijo dosežke preteklega leta in jih ustrezno predstavijo komisiji ter jamarški skupnosti. Zmaga ni glavni cilj, vendar včasih vodi do boljše dokumentacije in predstavitev, ki so vsako leto boljše, če ne kar vrhunske.

Izbira zmagovalca je vedno zahtevna; primerjati vrhunske potapljaške raziskave, raziskave v globinah gora ter vztrajno kopanje in raziskovanje na Klasičnem krasu z istimi merili je skoraj nemogoče. Komisija nima natančnih kriterijev, in prav je tako, saj nismo priplaval po juhi. Gre pa takole: dobimo prijave, jih pregledamo – velikokrat o raziskavah slišimo že prej – si o njih ustvarimo lastno mnenje in ga nato na težko usklajenem sestanku, ki poteka ob pivu na vnaprej neznanem kraju, delimo z drugimi. Čeprav je že osebna odločitev težka, smo največkrat pri izbiri enotni. Ali kocka res vsem pade na isto plat ali pa nas vodi božja roka, naj vsak presodi sam.

Vsako leto se sprašujemo, zakaj ni več prijav. Nekatera društva prijavljajo redno, druga občasno, nekatera pa sploh ne, čeprav bi imela kaj predstaviti. Upam, da se slednji ne izogibajo prijavi iz načelnih razlogov, saj za to ne vidim razumnega razloga.

Seveda obstajajo nekatere zagate, o katerih bi veljalo razmisliti. Na primer: kako prijaviti raziskave izjemne jame, ki so trajale več let, a so se v zadnjem letu končale z zgolj nekaj (deset) metri? Podobno velja za sistematično zaključeno (večletno?) raziskovanje območja, ki je morda posejano s čurkami. Skratka, morda bi bilo smiselno premisliti in posodobiti razpisne pogoje. Sicer pa upam, da bom čez dvajset za kakšnim zapečkom spet lahko zapisal nekaj misli.

Matjaž Milharčič Društvo za raziskovanje jam Luka Čeč, član Komisije od leta 2018 do danes.

V komisijo za Putickovo nagrado me je prvič povabil Teo Delić mislim da leta 2016 ali 2017. Povabilo sem seveda sprejel, saj me je zanimalo, kaj se dogaja v zakulisju in pa malo boljši vpogled v prijavljene projekte. Če kdo še ne ve, se zmagovalca določi v gostilni ob pivu. Da pa ne bo vse skupaj zvenelo preveč »po domače«, naj povem, da vsak član komisije dobi v pregled prijavno dokumentacijo, nato se pa čez teden ali dva dobimo, glasujemo za zmagovalca in svoj glas tudi utemeljimo. Po navadi se na koncu uskladimo, se pa je že zgodilo, da se nismo mogli odločiti o zmagovalcu. Na mizi smo namreč imeli dve novi tisočmetrci: Hudi Vršič (JK Borovnica) in Macola-Jarak-Huevos (JDDR Ajdovščina), bilo je to leta 2018. K sreči je takrat pokrovitelj našel salomonsko rešitev in dal glavno nagrado obema (pa ne na pol, ampak v celoti). V glavnem na delo v komisiji imam lepe spomine in če bo še kdaj povabilo in čas, bom zraven.

Jana Čarga, Jamarska sekcija Planinskega društva Tolmin. Članica Komisije od leta 2021 do danes.

Putickova nagrada je v prvi vrsti odlična motivacija prijaviteljev za hitro oddajo zapisnikov v zglednem času. Za ostale jamarje pa odličen medij, kjer lahko beremo ali poslušamo zanimive zgodbe o novih odkritjih.

Prejetja vseh Putickovih nagrad za raziskave Sistema Migovec so nam bila v veliko čast in nikoli samoumevna. Potrditev

ti vedno da zagona, finančna sredstva pa so olajšala priprave za naslednje podvige.

Putickova nagrada se je lepo umestila v prostor slovenske jamarije in upam, da tam tudi ostane še naslednjih deset let in več. Dosežki na tako majhnem prostoru so izjemni, ne glede na to ali so to globine, dolžine ali celo potopi.

Teo, hvala za sprejem v komisijo. V čast mi je bilo prebirati vse prijavljene dosežke.

Uroš Herlec, Naravoslovnotehniška fakulteta Univerze v Ljubljani. Član Komisije med letoma 2005 in 2020.

Kot večletni član komisije sem imel priložnost, da sem skozi daljše obdobje spremljal razvoj slovenskega jamarstva. Posebno priznanje po mojem mnenju pripada idejnemu vodjem in avtorjem razpisa, ki so z vsakoletnim, dosledno zasnovanim razpisom uspeli spodbuditi sistematično raziskovanje jam ter ambicioznejše povezovanje jamskih sistemov. Opazen je bil občuten dvig ravni zajema podatkov, dokumentiranja ter kakovosti strokovne (pisne) in javne predstavitve rezultatov raziskovalnega dela.

Kot član komisije sem skozi leta zaznal, da je zdrava, vsebinsko usmerjena konkurenca med klubi pomembno prispevala k večji kakovosti in hkrati večjemu obsegu raziskovalnega jamarskega dela. Putickova nagrada pri tem ni delovala zgolj kot priznanje, temveč kot učinkovita spodbuda k premišljenemu, dolgoročnemu in odgovornemu raziskovanju slovenskega podzemlja. Obenem pa je vsakoletno srečanje in predstavitev nagrajenih projektov postalo tradicionalno srečanje jamarskih

prijateljev. Na podlagi teh izkušenj lahko z veliko mero prepričanja zapišem, da je bil temeljni, morda na začetku še »skriti« namen nagrade, ki je postal sčasoma verjetno več kot očiten, večkratno presežen.

Bogomir Remškar, Jamarsko društvo Danilo Remškar Ajdovščina. Član Komisije med letoma 2005 in 2017.

Če me spomin ne vara, se je poleg DZRJ Ljubljana na prvo Putickovo nagrado prijavilo le naše društvo, JDDR Ajdovščina. Verjetno je temu botroval nedaven izstop Matice iz JZS. Finančna kondicija društva takrat je bila slaba. Zato so nas bolj kot spori zanimali denarci. Tudi na to, kaj bodo rekli drugi se nismo ozirali. A tudi sama ideja nagrade se nam je zdela dobra. Seveda smo bili ponosni tudi na odkritja v Beli Griži 1. Neuspeh, če temu lahko tako rečem, prvo leto nas ni ustavil. V naslednjih letih smo se skoraj vedno prijavljali. Nekajkrat uspešno, bolj pogosto pa v slogu važno je sodelovati, ne zmagati. Sodeloval sem tudi v komisiji za podelitev. Presojanje je bilo zelo zanimivo. Vedno sem imel le en kriterij, to so bile dimenzije, zato pri odločanju, komu nagrada, nisem imel dilem.

Pred leti sem predlagal razširitev in nadgradnjo nagrade v sodelovanju z JZS. A ideja ni bila sprejeta. Škoda, kajti zdi se mi, da Putickova nagrada v sedanjem formatu ne izkorišča celotnega potenciala. Predvsem v smislu promocije jamarstva. V mainstream medijih je praktično nevidna. Puticku hvala za preteklo delo in vse najboljše za prihodnost. ■

Kipci

Besedilo: Nataša Prestor

Kiparstvo in keramika na način, ki se ga lotevam jaz, je raziskovalno, naporno delo, z znanjem in izkušnjami. Predvsem pa z veliko navdušenja in zabave. Po začetni zamisli iščem podatke, včasih pa je obratno. Figuralika je v izdelovanju, oblikovanju gline redka, posebna. Ravno tako tudi poslikava, čeprav je vse skupaj splošno znano in uporabljano. Potrebno je veliko vztrajnosti in previdnosti. Zgodijo se tudi presenečenja. Zaradi lastne napa-ke se vseeno kdaj kaj celo uniči ali izpade drugače od načrtovanega, včasih celo

dobro. A vedno je užitek, ko lahko končno odprem peč in se počutim kot bi odpirala darilo.

In vse te vrline, delo, me spominjajo na jamarstvo, kot si ga zamišljam jaz. Celoumazana, blatna sem ... Izdelovanje Vilje-puticka mi je v veselje in čast. Iščem načine, kako bi bil enak, pa vedno drugačen. Tudi po količini vloženega dela. Vedno sem pozorna na še kakšne stare fotografije, pripovedovanja, besedila in druge podatke, za katere ne vem. Vse uporabim, ker je deloval na našem koncu, pa

vkličim v malo skulpturo še posebnosti iz narave v minulem letu. Poplavo, takrat sedi na vedru. Vročino, takrat ima zavihane rokave in razrahljano kravato ter odprto, belo srajco. Obilno letino sadja z jabolki v polcilindru, kot so ga nosili v tistih časih. In kot želim jamarjem, da bi lahko še dolga leta z veliko veselja in uspeha raziskovali naše podzemlje, tako si želim tudi sama uživati v svojem delu in biti vsaj na ta način del njihove čudovite družbe. ■

Foto: Jakob Majdič